

Protocol VO-raad: onderwijs tijdens corona

26 juni 2021

Inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van het vorige protocol (31 mei 2021)

- Inleidende teksten aangepast aan situatie per 26-06-2021
- Advies tot cohortering vervalt.
- Schoolgebouwen mogen weer gebruikt worden voor niet-onderwijsactiviteiten (teamvergaderingen, studiedagen, oudergesprekken, introductie groep 8, etc.).
- Diploma-uitreikingen mogen weer op school worden georganiseerd.
- Schoolkampen en excursies mogen weer worden georganiseerd.
- Zingen op school mag weer.

N.B.: Dit is een protocol van de VO-raad en niet – zoals gebruikelijk – van de sociale partners
gezamenlijk.

Naar aanleiding van nieuwe ontwikkelingen rondom COVID-19, nieuwe inzichten vanuit de praktijk dan wel nieuwe richtlijnen vanuit het kabinet en/of het RIVM kan dit protocol herzien worden. Het is goed om dit met regelmaat te checken.

Verdere opening schoolgebouwen

Op 18 juni 2021 heeft het kabinet verdere versoepelingen aangekondigd. Dit betekent voor het voortgezet onderwijs dat scholen hun niet-onderwijsactiviteiten met ingang van 26 juni 2021 weer fysiek op school kunnen organiseren. Daarbij is men gehouden aan de bestaande hygiëne- en veiligheidsmaatregelen.

Met name diploma-uitreikingen kunnen weer op school worden georganiseerd. Het maximum aantal aanwezigen wordt hierbij bepaald op basis van de te handhaven 1,5 meter afstandsmaatregel. Maar bijvoorbeeld ook ouderavonden, teamvergaderingen, introductie groep 8 en studiedagen kunnen weer fysiek op school worden georganiseerd.

Onderstaande tekst uit het protocol van 31 mei 2021 geldt nog steeds:

Op 22 mei 2021 heeft het kabinet besloten dat de leerlingen in het voortgezet onderwijs niet langer 1,5 meter afstand tot elkaar hoeven te houden. De scholen mogen van het kabinet vanaf maandag 31 mei weer volledig open. Vanaf maandag 7 juni moeten alle scholen volledig open. Het kabinet neemt dit besluit mede op basis van een advies van het OMT, dat het loslaten van de 1,5 meter tussen leerlingen verantwoord vindt, mits alle leerlingen zich onder begeleiding (dat is bijvoorbeeld thuis met ouders of met behulp van poster en/of filmmateriaal), en het personeel zich preventief twee keer per week zelf testen op corona. De 1,5 meterregel blijft wel bestaan tussen leerlingen en (onderwijs)personeel en voor (onderwijs)personeel onderling.

Dit protocol is een handreiking voor de sector bij de volledige heropening van scholen. Het kabinetsbesluit tot de opening van de scholen is leidend: alle leerlingen gaan naar school, met inachtneming van de RIVM-voorschriften. Scholen blijven bijzondere aandacht houden voor examenleerlingen, kwetsbare leerlingen en leerlingen die praktijkgerichte lessen volgen, omdat zij in het bijzonder gebaat zijn bij onderwijs op school.

De VO-raad vindt het van belang om binnen het kader van het besluit van het kabinet om de 1,5 meter voor leerlingen onderling af te schaffen een zo veilig mogelijke werksituatie te bereiken.

Daartoe wordt een dringend beroep gedaan op de schoolleiding om samen met de medezeggenschap een zo groot mogelijk deel van het personeel en de leerlingen de beschikbare zelftesten te laten gebruiken. Dat vraagt om intensieve communicatie met personeel, leerlingen en ouders. Het gebruik van de zelftesten bevordert zowel de veiligheid van de persoon zelf als van de school als gemeenschap.

Zowel het LAKS als Ouders&Onderwijs ondersteunen deze oproep.

De reguliere leerplicht is van kracht. Dat betekent dat leerlingen zowel het fysieke onderwijs dat wordt aangeboden als het aangeboden onderwijs op afstand, verplicht zijn te volgen.

Leeswijzer

De oranje gearceerde voorschriften in dit protocol moeten toegepast worden i.v.m. veiligheids- en hygiënemaatregelen. De niet-gearceerde aanbevelingen zijn praktische adviezen voor de uitvoering van dit protocol. Op de websites van de VO-raad zijn Q&A's te vinden die ingaan op verschillende vragen omtrent de toepassing van dit protocol.

Protocol onderwijs tijdens corona

Het kabinet heeft op 22 mei 2021 besloten om de afstandsmaatregel van 1,5 meter voor leerlingen onderling los te laten. Dit besluit is genomen mede op basis van een advies van het OMT, dat het loslaten van de 1,5 meter tussen leerlingen verantwoord vindt, mits alle leerlingen -onder begeleiding- (dat is bijvoorbeeld thuis met ouders of met behulp van poster en/of filmmateriaal) en personeel zich twee keer per week zelf testen op corona. Scholen kunnen hierdoor weer per 31 mei 2021 volledig open voor alle leerlingen. Met ingang van 7 juni 2021 moeten alle scholen weer volledig open zijn voor alle leerlingen. Scholen zijn hierbij niet aan het onmogelijke gehouden. De versoepelingen met ingang van 26 juni 2021 hebben hier geen verdere invloed op.

Besturen zijn verantwoordelijk voor een veilige werkomgeving voor hun medewerkers. Het beleid hiervoor moet zodanig ingericht zijn dat een veilige werkomgeving kan worden geboden. Indien hier bij individuele medewerkers zorgen over bestaan is maatwerk mogelijk zodat deze zorgen zo veel mogelijk worden weggenomen.

Het doen van een -preventieve- zelftest, voor zowel leerlingen als personeel, is altijd vrijwillig en geen voorwaarde om wel of niet deel te nemen aan fysiek onderwijs.

Juist om te zorgen voor die veilige werkomgeving is het echter belangrijk dat personeel en leerlingen gestimuleerd worden tot het doen van die test. Uit modelmatig onderzoek van het UMCU, op basis van gegevens die verzameld zijn tijdens een pilot met testen op scholen voor voortgezet onderwijs, blijkt dat een actief testbeleid, twee keer per week, met goede naleving van de geldende maatregelen de toename in het aantal besmettingen bij leerlingen en leraren op school na volledige opening van het voortgezet onderwijs bijna volledig kan reduceren. Een dergelijk intensief testbeleid kan dus een belangrijk deel van de potentieel nadelige gevolgen van een volledige opening van het voortgezet onderwijs voorkomen.

Daarnaast blijft een goede ventilatie in de schoolgebouwen en met name in de klaslokalen evenals het luchten tussen de lessen door van groot belang.

De [hygiënemaatregelen van het RIVM](#) blijven van kracht en het is van belang dat deze worden nageleefd. De wettelijke verplichting voor het dragen van mondneusmaskers is nadrukkelijk een aanvulling op deze regels en geen vervanging daarvan.

Alle vastgestelde COVID-19 besmettingen van leerlingen en personeelsleden dienen gemonitord en gemeld te worden bij de GGD.

De school dient zich bij vastlegging van en communicatie over besmettingen op school te houden aan de wet- en regelgeving op het gebied van bescherming van persoonsgegevens/privacy. Zie hiervoor de informatie bij [privacy en registratie corona](#).

Uitgangspunten voor het voortgezet onderwijs

1. Richtlijnen van het RIVM en het daarop gebaseerde, door de VO-raad opgestelde, protocol zijn voor **iedereen leidend die op de school aanwezig is**.
2. De Arbowet-verplichtingen zijn onverkort van kracht. Zo voldoen schoolbesturen aan hun Arbowet-verplichtingen als zij hun werknemers voorlichten over de maatregelen die zij tegen de besmettingsrisico's hebben getroffen en hen instrueren over de wijze waarop zij de RIVM-richtlijnen moeten naleven. Besturen dienen toe te zien op het naleven van de instructies. Werkgevers voeren hierover overleg met de PMR. Daar waar de Arbowetgeving (verankerd in de Coronanorm van de Arbocatalogus VO) de richtlijnen van het RIVM dan wel dit protocol overstijgt, geldt de [Coronanorm Arbocatalogus VO](#).
3. Het afstandscriterium van 1,5 meter is van toepassing voor medewerkers onderling en tussen medewerker/leraar en leerling. Leerlingen onderling hoeven geen 1,5 meter afstand te houden. Indien er zorgen zijn over bijvoorbeeld het creëren van een veilige werkomgeving voor de medewerker is maatwerk nodig door te kiezen voor een passend alternatief.
4. Onderwijs is een van de vitale sectoren in onze samenleving. Werknemers die gezond zijn, zijn beschikbaar voor het verzorgen van het onderwijs op de school en komen werken. Dit geldt alleen maar voor die werknemers die op de school nodig zijn om onderwijs aan te kunnen bieden en voor leraren die ervoor kiezen om afstandsonderwijs te verzorgen vanuit de school:
 - a. Werknemers die tot een [risicogroep](#) behoren hebben de keuze af te wijken van het uitgangspunt op school te komen werken, na overleg met de werkgever.
 - b. Werknemers die zich zorgen maken gaan in gesprek met de werkgever om een passende oplossing te vinden ten aanzien van hun werkzaamheden (al dan niet met betrokkenheid van de bedrijfs-/arbo-arts). We gaan er daarbij van uit dat de werkgever en de werknemer die passende oplossing vinden. Dat kan op school, maar ook elders. In deze specifieke situatie van de laatste weken van het schooljaar, kennis nemend van het OMT advies en het kabinetsbesluit, past het eigenlijk niet dat de werkgever de werknemer dwingt tot het verrichten van werkzaamheden op school als de werknemer aangeeft grote zorgen te hebben over zijn of haar veiligheid.
 - c. Leerlingen die tot een risicogroep behoren kunnen worden vrijgesteld van fysiek onderwijs. Dit is een keuze van de ouders/verzorgers na overleg met de school en eventuele betrokkenheid van de behandelend arts of jeugdarts.
 - d. Werknemers/leerlingen met gezinsleden/huisgenoten uit een risicogroep komen werken of gaan naar school. Werknemers/leerlingen met gezinsleden/huisgenoten uit een risicogroep hebben de keuze van dit uitgangspunt af te wijken na overleg met de werkgever/school (al dan niet met betrokkenheid van de bedrijfs-/arbo-arts).
 - e. Zwangere werkneemsters worden vanaf het derde trimester van de zwangerschap vrijgesteld van hun (reguliere) werk als het niet lukt om 1,5 meter afstand tot anderen te houden. Zij moeten vanaf het derde trimester (vervangend) werk doen waarbij de afstand van 1,5 meter wel gehandhaafd kan worden.

<p>5. In het geval dat er binnen een school docenten zijn die na overleg met de werkgever zijn vrijgesteld van werken op locatie, kan een school besluiten - in overleg met de medezeggenschap en de docent(en) in kwestie - of en op welke wijze onderwijs op afstand wordt geboden. Hierbij wordt in ieder geval meegenomen dat een docent niet op hetzelfde moment afstandsonderwijs en fysiek onderwijs geeft. Daarnaast wordt rekening gehouden met de belastbaarheid en normjaartaak van medewerkers. De keuze voor afstandsonderwijs is echter nadrukkelijk de professionele keuze van de school, het kan dan ook niet door individuele ouders/verzorgers worden afgedwongen. Het spreekt voor zich dat scholen niet aan het onmogelijke worden gehouden.</p>
<p>6. Voor onderwijsondersteunend personeel geldt de richtlijn om zo veel mogelijk thuis te werken, met uitzondering van de werkzaamheden die op school (of locatie) moeten worden uitgevoerd. Hierover worden afspraken met de werkgever gemaakt.</p> <p>7. Schoolbesturen gaan over de nadere praktische en onderwijsinhoudelijke invulling op school in overleg met hun medezeggenschapsraad en maken hierover afspraken. Deze afspraken worden gemaakt na afweging en inachtneming van de risico's voor de veiligheid van leerlingen en onderwijspersoneel, en de maatregelen die nodig zijn om deze risico's te voorkomen. Bij de uitvoering van dit protocol wordt de medezeggenschapsraad betrokken op basis van de WMS, waarbij de termijnen voor overleg in redelijkheid worden ingevuld, zodanig dat snel besluiten kunnen worden genomen.</p>
<p>8. Om de druk op het openbaar vervoer te kunnen blijven verlagen, worden leerlingen (en personeel) verzocht om zoveel mogelijk op de fiets te komen dan wel zich te laten brengen en halen door een ouder/verzorger.</p>
<p>Scholen maken afspraken met de regionale vervoerder over het gebruik van openbaar vervoer. Scholen die dagelijks minder dan 100 leerlingen in het OV naar school krijgen, zijn - na eenmalige afmelding bij de vervoerder - uitgezonderd van deze afspraken. De volledige afspraken en het proces vindt u in het 'Afsprakenkader Veilig Vervoer VO'. Voor het leerlingenvervoer, o.a. in het speciaal onderwijs, blijft de gemeente verantwoordelijk zoals deze dat nu ook is.</p>

Protocol onderwijs op school tijdens corona

A De richtlijnen vragen:

- Heldere communicatie over veiligheids- en hygiënemaatregelen en over het verder heropenen van de school richting personeel, ouders en leerlingen:
 - Er zijn door de Rijksoverheid posters met de belangrijkste voorzorgsmaatregelen beschikbaar gesteld die scholen kunnen downloaden en uitprinten.
 - De helpdesk van de VO-raad is beschikbaar voor vragen over de inhoud van het protocol.
 - Op de [website](#) van de Inspectie van het Onderwijs is meer informatie beschikbaar over de rol van de Inspectie van het Onderwijs ten aanzien van dit protocol.
- Duidelijkheid over de genomen maatregelen binnen de school. Hiervoor kunnen door de school gedragsregels gemaakt worden zodat de veiligheid van leerlingen en docenten zoveel mogelijk kan worden gewaarborgd. Bestaande huisregels van de school kunnen worden aangevuld met de richtlijnen die door het RIVM zijn opgesteld en verwerkt in dit protocol.
- Iedere school heeft minimaal één preventiemedewerker. Zie ook [Arbocatalogus-VO](#).
- Bij het dagelijks intensief schoonmaken van de school ligt de nadruk op contactpunten en de toiletbediening, alsmede de materialen waarmee onderwijspersoneel in aanraking komt.

1. Hygiëne en veiligheid

Algemeen

De RIVM-richtlijnen zijn leidend. Dat betekent dat:

- Het afstandscriterium van 1,5 meter voor iedereen van toepassing is die op school komt (behalve voor leerlingen onderling).
- We wassen onze handen meerdere keren per dag goed, ten minste 20 seconden. Dit gebeurt in ieder geval bij binnenkomst in het lokaal, voor de pauze, na de pauze en na toiletbezoek.
- We schudden geen handen.
- We hoesten en niezen in onze elleboog.
- We zitten niet aan ons gezicht.

Mondneusmasker

Sinds 1 december jl. is het dragen van een mondkapje door het onderwijspersoneel en de leerlingen in de school verplicht. Gedurende de les mogen de mondkapjes af, als de leerling en docenten niet door het lokaal bewegen. Als de leerling zich verplaatst, moet het mondkapje weer opgedaan worden. De docent die door de klas beweegt, hoeft geen mondkapje te dragen mits de 1,5 meter afstand tussen de leerling en docent in acht wordt genomen. Gym, toneel, dans en bepaalde vormen van praktijkonderwijs vallen niet onder de mondkapjesplicht. Ook het onderwijspersoneel of leerlingen die vanwege een beperking of ziekte geen mondkapje kunnen dragen, opzetten of daarvan ernstig ontregeld raken, zijn uitgezonderd van de plicht. Het personeelslid of de leerling die zich beroept op een van de uitzonderingen zal de beperking of ziekte desgevraagd op enigerlei wijze aannemelijk moeten maken. Voorbeelden van die uitzonderingen zijn:

- personen die een verminderde arm- of handfunctie hebben en daardoor geen mondkapje op kunnen zetten;

- personen van wie de ademhaling te veel belemmerd wordt vanwege een longaandoening;
- personen met zintuiglijke beperkingen die gebarentaal spreken;
- personen met (ernstige) brandwonden op hun gezicht waardoor geen mondkapje gedragen kan worden en
- personen die vanwege een verstandelijke beperking of psychische aandoening ontregeld raken als zijzelf een mondkapje dragen.

Klachten, testen en quarantaine

Medewerkers doen dagelijks (thuis) voor aanvang van de werkzaamheden een [gezondheidscheck](#). Als een van de vragen met 'ja' wordt beantwoord, dan moet de medewerkers thuisblijven en wordt geadviseerd zich te laten testen. Een personeelslid/leerling met een of meer van de volgende (luchtweg) klachten blijft thuis bij:

- o Verkoudheidsklachten (zoals neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn)
- o Hoesten
- o Benauwdheid
- o Verhoging of koorts
- o Plotseling verlies van reuk of smaak (zonder neusverstopping)

Testen is altijd vrijwillig. Daarnaast geldt dat leerlingen en ouders niet kunnen worden verplicht om de uitslag van een test met de school te delen.

Een personeelslid/leerling blijft vanaf het moment dat hij/zij klachten heeft thuis en wordt geadviseerd om zich te laten testen. Diens huisgenoten mogen geen bezoek ontvangen. Heeft het personeelslid/leerling ook last van koorts of benauwdheid, dan moeten de huisgenoten eveneens thuisblijven. Ook als zij zelf geen klachten hebben. Huisgenoten die werkzaam zijn in de vitale sector of een cruciaal beroep hebben blijven ook thuis. Voor deze mensen kan een uitzondering worden gemaakt als zij geen klachten hebben. Dat kan alleen na overleg met de werkgever, of bedrijfsarts en de GGD.

Een personeelslid/leerling mag weer naar school als de corona test een negatieve uitslag heeft.

Een personeelslid/leerling blijft thuis als iemand in het huishouden naast milde verkoudheidsklachten ook koorts en/of benauwdheidsklachten heeft.

Conform richtlijn RIVM: Wanneer een leerling gedurende de dag de hierboven genoemde klachten ontwikkelt gaat de leerling naar huis en wordt geadviseerd om zich te laten testen. Ouders/verzorgers worden hierover geïnformeerd. Ook eventuele broers of zussen op dezelfde school worden hierover geïnformeerd en naar huis gestuurd als diegene last heeft van koorts en/of benauwdheid. Ook hier wordt geadviseerd om zich te laten testen indien zij klachten vertonen.

Conform richtlijn RIVM: Wanneer een personeelslid gedurende de dag de hierboven genoemde klachten ontwikkelt (gaat het personeelslid naar huis en wordt geadviseerd zich te laten testen).

Leerlingen die behoren tot een risicogroep kunnen worden vrijgesteld van fysiek onderwijs. Dit is de beslissing van ouder(s)/verzorger(s) in overleg met de school. Bij langdurig thuisblijven van de leerling treden de reguliere processen rondom passend onderwijs in werking.

Leerlingen met gezinsleden uit een risicogroep gaan naar school maar hebben de keuze van dit uitgangspunt af te wijken. Dit is de beslissing van ouder(s)/verzorger(s) in overleg met de school. Bij langdurig thuisblijven van de leerling treden de reguliere processen rondom passend onderwijs in werking.

<p>Het is gebruikelijk dat scholen uitbraken van infectieziekten melden bij de GGD-afdeling infectieziektebestrijding. Er is een nationaal testbeleid hetgeen geldt voor COVID-19, waarin is bepaald dat de schoolleider of locatiemanager één of meer bevestigde besmettingen met COVID-19 meldt bij de GGD als zij daarover nog niet door de GGD zijn benaderd.</p>
<p>In het geval een persoon in contact is gekomen met iemand met COVID-19, gaat diegene in quarantaine. Sinds 1 december jl. kan diegene die geen klachten heeft, zich laten testen tijdens de quarantaineperiode. Dit is mogelijk vanaf de 5de dag nadat die persoon in contact is gekomen met een besmet persoon. Door de steeds toenemende vaccinatiegraad en het feit dat mensen al eerder besmet kunnen zijn geweest kunnen er afwijkende quarantaine regels (gaan) gelden. Hou hiervoor de website van het RIVM in de gaten.</p>
<p>Alle scholen hebben zelftesten ontvangen zodat personeel en leerlingen zichzelf 2x per week preventief (=testen zonder dat er klachten zijn) kunnen testen. Het testen is altijd op vrijwillige basis en kan dus niet worden afgedwongen. Door de afstandsmaatregel tussen leerlingen onderling los te laten is het doen van zelftesten wel het middel om het iets hogere risico van besmetting te compenseren (bron: RIVM). Wanneer een zelftest een negatieve uitslag heeft kan men naar school. Is de uitslag van de test positief dan wordt geadviseerd alsnog naar de GGD te gaan voor een PCR test. Ga naar www.lesopafstand.nl/lesopafstand/zelftesten voor meer informatie over zelftesten.</p>
<p>Iedereen met aan COVID-19 gerelateerde klachten wordt dringend verzocht zich te laten testen. Zie m.b.t. de instructies ook https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-COVID-19/testen</p>
<p>Positief getest op COVID-19</p>
<p>Een personeelslid/leerling die positief getest is op COVID-19 gaat in thuisisolatie. Betreffende persoon mag weer uit isolatie nadat deze 24 uur geen klachten meer heeft gehad die passen bij COVID-19 én het minimaal 7 dagen geleden is dat het personeelslid/leerling ziek werd. Zie ook https://lci.rivm.nl/leefregels</p>
<p>Een personeelslid/leerling die positief getest is op COVID-19 maar geen klachten heeft moet 5 dagen vanaf de testafname thuisblijven in isolatie, omdat dit besmettelijk kan zijn voor anderen. Ook huisgenoten moeten thuisblijven, omdat zij misschien besmet zijn geraakt en op deze wijze voorkomen dat zij anderen besmetten. De isolatie eindigt als er 5 dagen na de testafname geen klachten zijn die passen bij COVID-19. De GGD bespreekt met de geteste wanneer dit het geval is. Als zich binnen 5 dagen na testafname klachten ontwikkelen bij het personeelslid/leerling, dan blijft de thuisisolatie in stand. Ook huisgenoten moeten dan thuis in quarantaine blijven tot 10 dagen na het laatste risicocontact met het personeelslid/leerling.</p>
<p>Negatief getest op COVID-19</p>
<p>Indien een personeelslid/leerling negatief wordt getest en toch nog klachten heeft, dan kan diegene naar werk/school. Indien het personeelslid/de leerling opnieuw klachten krijgt, dan blijft diegene thuis en wordt geadviseerd dat diegene zich opnieuw laat testen.</p>
<p>De school is open, tenzij...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het advies van de GGD over besmettingen op school en beperking van het verspreidingsrisico hier aanleiding toe geeft, - of de school organisatorisch geen andere mogelijkheid heeft dan te sluiten, omdat teveel personeelsleden ziek zijn of in quarantaine moeten, en geen vervanging beschikbaar is.

Als de gehele school dicht moet vanwege (een te veel aan) besmettingen, meldt de school de scholensluiting bij de Onderwijsinspectie via het Internet Schooldossier.

De school houdt zich bij communicatie over besmettingen op school aan de wet- en regelgeving op het gebied van bescherming van persoonsgegevens/privacy. Zie verder de informatie over [Privacy en COVID-19](#).

Quarantaine en reizen:

Ouders en kinderen die naar een land reizen waar code oranje of rood geldt, of een land of gebied dat tijdens de vakantie wijzigt van code geel naar code oranje of rood, worden dringend geadviseerd bij thuiskomst 10 dagen in quarantaine te gaan. Het in quarantaine gaan zal niet leiden tot een verzuimmelding bij de Inspectie. Scholen zullen, in overleg met de ouders, naar de mogelijkheden kijken voor afstandsonderwijs gedurende de quarantaineperiode.

Voor personeel geldt dat ook zij 10 dagen in quarantaine moeten indien zij terug komen uit een oranje of rood gebied. Kijk [hier](#) voor de reisadviezen van de overheid.

2. In de leslokalen

De werkplek van de leraar staat minimaal 1,5 meter van de dichtstbijzijnde leerling vandaan.

In elk lokaal zijn papieren zakdoeken, water en zeep, of desinfecterende handgel aanwezig, om handen te wassen.

Bij binnenkomst in het lokaal wassen leerlingen en docenten hun handen met water en zeep, of desinfecterende handgel. Dit vereist heldere instructies ter plekke.

Leerlingen, docenten en ander onderwijspersoneel nemen na binnenkomst hun eigen werkplekken (tafels) af met schoonmaakmiddel (geen desinfectiemiddel) en herhalen dit bij het verlaten van het lokaal.

Leermiddelen dienen, bij gebruik door meerdere leerlingen of docenten, met regelmaat schoongemaakt te worden. Dit geldt ook voor werkplekken en gereedschappen in praktijklokalen.

In ieder lokaal zijn prullenbakken aanwezig en deze worden dagelijks geleegd.

Ventilatie: Op school moet voor de ventilatie in ieder geval worden voldaan aan de bestaande regelgeving (Bouwbesluit). Daarnaast is het goed om lokalen en andere ruimtes regelmatig te luchten door ramen en deuren 10-15 minuten per keer tegenover elkaar open te zetten.

Tijdens het 'luchten' kunnen sterke luchtstromen ontstaan (tocht). Vermijd dat deze sterke luchtstromen van persoon naar persoon gaan. Lucht gemeenschappelijke ruimtes zoals een lokaal bijvoorbeeld tijdens de pauze of na de bijeenkomst als iedereen de ruimte heeft verlaten.

Bij recirculatie binnen één ruimte en recirculatie tussen verschillende ruimtes is het belangrijk dat er ook voldoende luchtverversing plaatsvindt. Recirculeren (zonder voldoende luchtverversing) is geen vervanging voor ventileren. Voor een volledig overzicht van de normen rondom ventilatie, is de [Coronavirus Arbocatalogus VO](#) leidend.

Daarnaast wordt verwezen naar de [handreiking](#) die door de VO-raad samen met PO-Raad en Ruimte-OK is opgesteld, de website weeropschool.nl/ventilatie en naar de [algemene richtlijnen rondom ventilatie](#) van het RIVM. Verder zorgen scholen voor het volgende:

- Alle scholen hebben onder verantwoordelijkheid van het schoolbestuur een check gedaan om te onderzoeken of de gebouwen voldoen aan de eisen;
- Als hun gebouwen niet aan de eisen voldoen, is er contact opgenomen met de lokale GGD. Wat de maatregelen zijn die een school moet nemen is per situatie afhankelijk. De GGD adviseert hierover.
- Alle scholen hebben rond 1 oktober 2020 gecommuniceerd aan hun onderwijspersoneel en leerlingen/ouders waar de school staat. Dit betekent dat de school ofwel communiceert dat de gebouwen voldoen aan de eisen, ofwel welk plan er ligt om ervoor te zorgen dat de gebouwen voldoen aan de eisen. Ook communiceert de school dit aan de sectorraad, waarmee wordt bijgedragen aan het landelijk beeld.
- Indien in één of meerdere lokalen de ventilatie aantoonbaar nog niet op orde is én (door het loslaten van de 1,5 meter afstand tussen leerlingen onderling) de klas zit met een te grote groep leerlingen kan dit reden zijn om te zorgen voor een passend alternatief.

Zorg ervoor dat personeel en leerling zo weinig mogelijk rondloopt tijdens een les.

3. Op de gang en in de pauze

Om de 1,5 meter afstand tussen leerlingen en medewerkers en tussen medewerkers onderling zo goed mogelijk te waarborgen, kunnen vaste looproutes of looppaden binnen de school worden aangebracht of kan georganiseerd worden dat de docent in het klaslokaal blijft terwijl de leerlingen wisselen van klaslokaal. Gespreide pauzes (eventueel over meerdere ruimtes) kunnen bijdragen aan het verminderen van de piekdruk op de gangen, in de aula of in de kantine.

Richt de personeelskamer dusdanig in dat er 1,5 meter afstand tussen de medewerkers gehouden kan worden.

De kantine kan open. De school gaat met de cateraar in gesprek over de wijze waarop de kantine open kan, met inachtneming van de veiligheids- en hygiënemaatregelen. Ook hier geldt het afstandscriterium van 1,5 meter tussen leerling en medewerkers.

Op alle plekken behalve in het leslokaal zijn leerlingen en personeel verplicht om een mondneusmasker te dragen. Gym, toneel, dans en soortgelijke vakken vallen niet onder de mondkapjesplicht.

4. Bij aankomst en vertrek

Bij de ingang(en) van iedere schoollocatie worden de geldende veiligheids- en hygiënemaatregelen zichtbaar gecommuniceerd. Maak eventueel gebruik van de door de Rijksoverheid beschikbare posters.

Er staan een of meerdere personeelsleden (of leerlingen bovenbouw) bij de ingang om de leerlingenstroom te begeleiden en toe te zien op de veiligheids- en hygiëne maatregelen.

Om contactmomenten te beperken, blijft het advies om te werken met gespreide begin-, pauze- en eindtijden van lesdagen en gespreide start- en eindtijden van lessen. Scholen maken zelf de afweging op welke manier dit georganiseerd wordt om contactmomenten zoveel mogelijk te beperken, bijvoorbeeld door dit per bouw te organiseren.

5. Vervoer

Scholen maken afspraken met de regionale vervoerder over het gebruik van openbaar vervoer.

Scholen van wie dagelijks minder dan 100 leerlingen met het OV naar school gaan zijn, na eenmalige afmelding bij de vervoerder, uitgezonderd van deze afspraken. De volledige afspraken en het proces vindt u in het ['Afsprakenkader Veilig Vervoer VO'](#).

6. Andere activiteiten

Voor het op school organiseren van niet-onderwijsactiviteiten (teamoverleggen, rapportvergaderingen, studiedagen, introductie groep 8, etc.) gelden geen restricties meer (behoudens de geldende hygiëne- en veiligheidsmaatregelen).

Diploma-uitreikingen mogen op school worden georganiseerd waarbij het aantal aanwezigen wordt begrensd door de handhaving van de 1,5 meter afstandsmaatregel. Bij verplaatsingen binnen school is het mondneusmasker verplicht, indien men zit kan het mondneuskapje af.

Veel bijna-gediplomeerden zijn op examenreis geweest. Het is van belang dat u deze groep attendeert op de mogelijkheid tot het doen van een zelftest voorafgaand aan de diploma-uitreiking.

Excursies en schoolkampen mogen worden georganiseerd met in achtneming van de basisregels ter plekke.

7. Stages

Stages van leerlingen kunnen doorgang vinden als:

- De richtlijnen van het RIVM en van de sector waarin de stagiair werkzaam is, worden nageleefd door de leerling en de stageorganisatie. De richtlijnen van de branche waarin de stagiair werkzaam is zijn hierin leidend.

8. Praktische vakken

Besteed specifiek aandacht aan praktische vakken met meer contact tussen leerling en docent. Pas de praktische activiteiten zoveel mogelijk aan, waarbij 1,5 meter afstand tussen docent en leerling zoveel mogelijk blijft gewaarborgd. Indien het waarborgen van de 1,5 meter afstand niet mogelijk blijkt, worden bepaalde onderdelen waar mogelijk op een andere manier georganiseerd (bewegingsonderwijs, handvaardigheid, techniek etc.). Dit is een – door de Rijksoverheid toegestaan - afwijking van de landelijke maatregelen. Bij de vakken waar dit van toepassing is, treden het betrokken onderwijspersoneel en de schoolleiding met elkaar in overleg. Hierbij is ook extra aandacht voor schoonmaak van materialen waarmee docenten in aanraking komen noodzakelijk.

Zingen tijdens muziekles is weer toegestaan.

Laat lichamelijke opvoeding zoveel mogelijk buiten plaatsvinden.

Leerlingen hoeven zowel bij het sporten buiten als binnen onderling geen 1,5 meter afstand te houden. De maatregel van 1,5 meter afstand geldt wel tussen leraar en leerling.

Voor lichamelijke opvoeding (LO) waarvoor een externe sportaccommodatie wordt gebruikt kunnen, naast de accommodatie zelf, douches en kleedkamers geopend blijven. Het gaat dus alleen om de situaties waar een externe accommodatie voor onderwijsdoeleinden wordt gebruikt. Kleedkamers en douches mogen ook gebruikt worden indien de school de sportaccommodatie in eigen beheer heeft.

Echter omwille van de veiligheid kunnen veiligheidsregio's nadere maatregelen en/of besluiten nemen, en kunnen GGD-en nadere adviezen geven, afhankelijk van de lokale situatie en accommodatie, waardoor het niet is uitgesloten dat in bepaalde gevallen de gymzalen en of de kleedkamers gesloten blijven.

Zie ook <https://www.kvlo.nl/hulp-en-advies/juridisch-onderwijs-cao/onderwijs.html> voor het protocol LO voor VO en VSO/PRO.

9. Praktijkonderwijs en beroepsgerichte vakken

Voor het praktijkonderwijs en beroepsgerichte vakken worden theorie- en praktijkvakken gegeven. Voor de uitvoering van de theorievakken en lessen gelden dezelfde voorzorgsmaatregelen zoals deze worden voorgesteld binnen de richtlijnen voor veiligheid en hygiëne van het RIVM en als zodanig opgesteld in dit protocol.

Voor de praktijklessen in het beroepsgerichte onderwijs, het praktijkonderwijs en in noodsituaties is het afstand houden tussen leerling en leraar niet altijd mogelijk, dus daar houden leerlingen en leraren zoveel als mogelijk 1,5 meter afstand. Dit is een – door het RIVM toegestane - afwijking van de landelijke maatregelen. Bij de vakken waar dit van toepassing is treden het betrokken onderwijspersoneel en de schoolleiding met elkaar in overleg.

Sinds 1 december jl. is het dragen van een mondkapje door het onderwijspersoneel en de leerlingen in de school verplicht. Gedurende de les mogen de mondkapjes af, als de leerling en docenten niet door het lokaal bewegen. Als de leerling zich verplaatst, moet het mondkapje weer opgedaan worden. De docent die door de klas beweegt, hoeft geen mondkapje te dragen mits de 1,5 meter afstand tussen de leerling en docent in acht wordt genomen. Gym, toneel, dans en bepaalde vormen van praktijkonderwijs vallen niet onder de mondkapjesplicht.

De afspraken met betrekking tot het leerlingenvervoer in het 'Afsprakenkader Veilig Vervoer VO' zijn ook van toepassing op het praktijkonderwijs.

De [Stichting Platforms VMBO](#) en de [Sectorraad Praktijkonderwijs](#) hebben servicedocumenten ontwikkeld met meer informatie over respectievelijk het beroepsgerichte vmbo en het praktijkonderwijs.

10. ISK

Communiceer over de afspraken en regels op school, zowel met de leerlingen als de ouders/verzorgers. In eenvoudige taal, met pictogrammen en waar mogelijk/nodig ook in de moedertaal. Denk hierbij aan inzet van Google Translate. Posters zijn in het Engels en Arabisch beschikbaar en door de Rijksoverheid beschikbaar gesteld.

Praktijkvakken zullen vaak moeilijk in te richten zijn i.v.m. de 1,5 meter afstandsregel dus daar houden leerlingen en docenten zoveel als mogelijk 1,5 meter afstand

Voor meer informatie kunt u terecht op de [LOWAN-website](#).

11. Voortgezet speciaal onderwijs

Voor het voortgezet speciaal onderwijs is door de sociale partners in het primair onderwijs [een protocol](#) ontwikkeld dat is afgestemd op dit protocol.